

SPOROČILO ZA JAVNOST

Kdo se boji umetne inteligence?

Okrogla miza o spremembah v svetu dela in njihovem vplivu na duševno zdravje

V četrtek, 23. aprila 2026, je v Atriju ZRC SAZU potekala okrogla miza z naslovom »Kdo se boji umetne inteligence? Spremembe v svetu dela in njihov vpliv na duševno zdravje«, ki so jo ob letošnjem svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu organizirali v okviru programa OMRA (www.omra.si), enega ključnih preventivno-promocijskih programov na področju duševnega zdravja v Sloveniji. Program že od leta 2017 ozavešča javnost o pomenu duševnega zdravja ter nudi informacije, izobraževanja in podporo različnim ranljivim skupinam. Vodilni partner programa je Družbenomedicinski inštitut ZRC SAZU, v njem pa sodelujeta tudi Inštitut Karakter in Pamina Maribor.

Dogodek je osvetlil vse bolj aktualno vprašanje vpliva umetne inteligence (UI) na delovno okolje, kakovost življenja in duševno zdravje posameznika. UI ni več zgolj tehnološka novost, temveč pomemben dejavnik, ki spreminja način dela, medosebne odnose in doživljanje lastne vloge v družbi.

Na dogodku so sodelovali strokovnjaki z različnih področij – od filozofije, psihiatrije in psihoterapije do komunikacij in jezikovnih poklicev. Na omizju, ki ga je moderirala Ada Cajnko, je prvi spregovoril prof. dr. Ernest Ženko, redni profesor filozofije kulture na Univerzi na Primorskem in vodja Centra za odgovorno umetno inteligenco. Njegovo raziskovalno delo se osredotoča na vprašanja odgovorne, na človeka osrediščene UI, pri čemer vidi razvoj kritičnega mišljenja kot ključni pogoj za razumevanje in usmerjanje sodobnih tehnologij. V razpravi je izpostavil tudi temo tesnobe, ki jo UI lahko sproža v kontekstu prihodnjega vrednotenja človekovega dela, ter pomen ohranjanja kritičnega mišljenja.

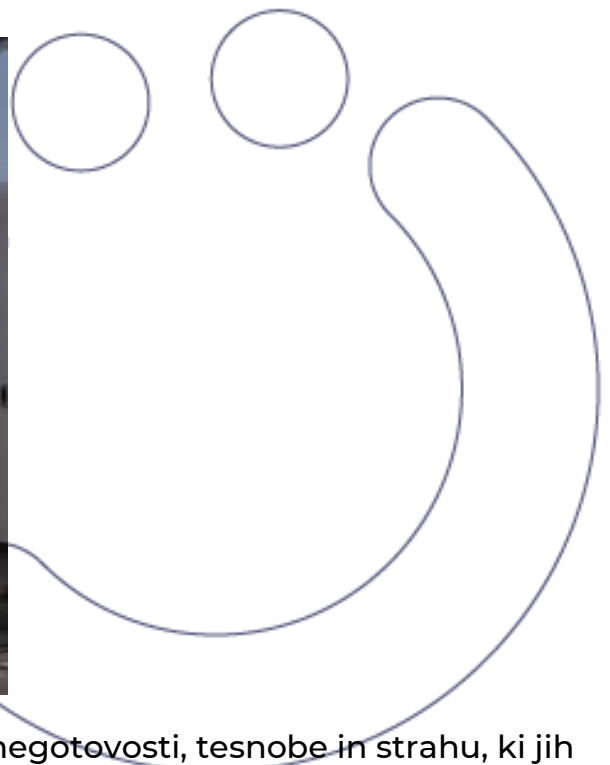
Doc. dr. Nuša Kovačević Tojnko, direktorica Ambulante za duševno zdravje Pamina, koordinatorica Oddelka za psihologijo in psihoterapijo na Univerzi Alma Mater Europaea ter psihoterapevtka, je razmišljala o vprašanju, ali lahko UI postane psihoterapevt. Čeprav nekatere raziskave kažejo, da so ljudje v stiski pogosto bolj pripravljeni razkriti svojo čustveno stisko UI kot človeku – zlasti pri temah, povezanih s travmo in sramom – pa UI po njenem mnenju ne more v polnosti nadomestiti pristnega človeškega odnosa, ki nastane v neposrednem stiku.

Prof. dr. Mojca Zvezdana Dernovšek, specialistka psihiatrije z bogatimi kliničnimi izkušnjami in od leta 2025 dekanja Fakultete za psihoterapijo Nove univerze, je spregovorila o vplivu UI na pedagoško in klinično delo. Odprla je vprašanja o zakonitostih nove realnosti ter o tem, kako v razmerah, ko si študenti množično pomagajo z UI, zagotavljati kakovosten študijski proces. Poudarila je, da bosta

kritično znanje in zmožnost introspekcije med najbolj iskanimi veščinami prihodnosti.

Maja Račič, samostojna komunikacijska strateginja z dolgoletnimi izkušnjami na področju korporativnega komuniciranja, upravljanja ugleda in strateške podpore vodstvom, se pri svojem delu neposredno srečuje s hitrostjo sodobnega sveta, pritiski učinkovitosti ter masovni uporabi UI. Delila je osebno in zelo aktualno razmišljanje o tem, zakaj se ljudje v trenutkih stiske včasih lažje obrnemo na tehnologijo kot drug na drugega. Zanja je zgodba o tem, da je človek bolj slišan od stroja, kot od sočloveka, predvsem zgodba o pomanjkanju varnih odnosov.

Tanja Petrič, samostojna književna prevajalka, literarna kritičarka, urednica, literarne producentka ter predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev, ki je bila v lanskem letu pobudnica in vodja odmevne kampanje za ohranitev in razvoj jezikovnih poklicev »Ulzi prevedeno. Ulzi zgrešeno«, pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar, je v svojem prispevku povzela jezikovne izzive in izzive na trgu dela na področju jezikovnih poklicev in nas spodbudila k razmisleku, kakšno je stanje naše bralne pismenosti in družbenega statusa prevajalca. Z pojavom UI prevajalec izgublja svojo identiteto in poslanstvo ter postaja vse bolj zgolj redaktor.

Razprava je naslovila več ključnih tem: občutke negotovosti, tesnobe in strahu, ki jih sproža razvoj UI, vpliv UI na kritično mišljenje in t. i. »kognitivno razbremenjevanje«, etične dileme pri uporabi UI, zlasti na področju zdravstva in duševnega zdravja, vlogo UI v psihoterapiji in vprašanje, ali lahko nadomesti človeški stik, spremembe na trgu dela, zlasti v ustvarjalnih in jezikovnih poklicih.

Sogovorniki so se strinjali, da UI prinaša tako priložnosti, npr. v pedagoškem delu, saj odpira prostor za nove načine učenja in pridobivanja znanja, kot tveganja za koncentracijo tehnološke moči, avtomatizacijo odločanja in manipulacijo informacij.

Ključno vprašanje prihodnosti ostaja, kako ohraniti odgovornost posameznika za preišljeno rabo novih orodij ter kako ohraniti človekovo dostojanstvo, kritično mišljenje in kakovost odnosov v času vse večje digitalne prisotnosti.

Partnerji programa OMRA:

Znanstvenoraziskovalni center ZRC SAZU, Družbenomedicinski inštitut

Ambulanta za duševno zdravje PAMINA

Inštitut Karakter

